

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด
ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผลการวิจัย
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด
ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ อายุ ระดับ
การศึกษา ในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนใน
การดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ของวัด อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมใน
การดำเนินงานของวัดแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
จำนวน 648 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นส่วนหนึ่งของประชากร ได้มาจากการหาขนาดโดยใช้สูตร
ของทาโร จำนวน 247 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามคุณลักษณะทั่วไปของคณะกรรมการชุมชน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนใน
การดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.1 ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ขอความ
ร่วมมือจากประธานคณะกรรมการชุมชน พร้อมตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาล เมืองหนองคาย

3.2 ผู้วิจัยแต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัยและให้การอบรมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน จากคณะกรรมการชุมชนตามเวลาที่
กำหนด

3.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับ
คืนด้วยตนเอง จนได้แบบสอบถามครบตามจำนวนทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายคุณลักษณะทั่วไปใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

2. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวัดระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนจากช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จำแนกตามเพศโดยใช้ *t-test* การจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา โดยใช้ *F-test (One – Way ANOVA)* โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการแอล เอส ดี

4. การรวบรวมข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ใช้การวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาและแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 247 คน เป็นเพศชาย จำนวน 137 คน เพศหญิง จำนวน 110 คน อายุส่วนใหญ่ คือ อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 136 คน รองลงมาคืออายุ 34 - 49 ปี จำนวน 76 คน อายุ 18 - 33 ปี จำนวน 35 คน ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 84 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 74 คน ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 46 คน และระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 43 คน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและรายด้าน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังนี้

2.1 ด้านการปกครอง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปกป้องคุ้มครองศาสนสมบัติภายในวัด จัดให้มีคณะกรรมการช่วยในการบริหารวัดอย่างเป็นรูปธรรม ประสานงานแต่ละฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ให้โอกาสแก่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความเรียบร้อยภายในวัด รักษาความเรียบร้อยภายในวัด จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานบริหารให้เป็นไปตามระเบียบของวัด และปกป้องคุ้มครองพระภิกษุสงฆ์สามเณรภายในวัด

2.2 ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ สนับสนุนการบวชสามเณรภาคฤดูร้อนเพื่ออบรมศีลธรรมอันดีงามและส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เผยแผ่ธรรมะในชีวิตประจำวันแก่ชุมชน จัดให้มีพิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะในวัด ส่งเสริมให้พระภิกษุสงฆ์สามเณรได้มีโอกาสออกเผยแผ่พระพุทธศาสนาในที่ต่าง ๆ เผยแผ่ธรรมะด้วยการมอบหนังสือธรรมะให้แก่องค์กรและประชาชนทั่วไปและเผยแผ่ธรรมะทางวิทยุชุมชน

2.3 ด้านการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ด้านการศึกษา โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ สนับสนุนการศึกษาธรรมบาลี ของพระภิกษุสงฆ์ สามเณรภายในวัด สนับสนุนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ แผนกสามัญศึกษา สนับสนุนการศึกษานักธรรมแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณรภายในวัด จัดมอบปัจจัยเครื่องอาศัยและอุปกรณ์การศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณรเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการศึกษา และ จัดให้มีการฝึกอบรมจริยธรรมแก่ประชาชนทั่วไป

2.4 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ด้านการศึกษา โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ จัดการศึกษาที่เน้นการปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สนับสนุนการศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณรในด้านการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์แผนกสามัญศึกษา ปรับปรุงซ่อมแซมสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนสำหรับ

พระภิกษุ สามเณรค้ำชูของคณะกรรมการชุมชนเอง บริจาคทุนส่วนตัวในการซื้ออุปกรณ์ ด้านการศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณรเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ เพื่อใช้ในการศึกษาสงเคราะห์

2.5 ด้านสาธารณูปการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ด้านสาธารณูปการ โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ร่วมบูรณปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญอาคารเรียนในเขตพุทธาวาส ร่วมบูรณปฏิสังขรณ์พระ อุโบสถ วิหารหอธรรม กุฏิ ในเขตของสงฆ์และเป็นที่อาศัยของประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วม ในการช่วยซ่อมแซมศาสนสมบัติภายในวัด จัดให้มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความ สวยงามภายในวัด มีส่วนร่วมในการช่วยซ่อมแซมศาสนสถานสมบัติภายในวัดและ ประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่นให้เข้าร่วมในการพัฒนาสาธารณูปการภายในวัด

5.2.6. ด้านสาธารณสงเคราะห์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ด้านสาธารณสงเคราะห์ โดยรวม และรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในการบำเพ็ญกุศลตามประเพณีในท้องถิ่น ให้ความช่วยเหลือแก่ ประชาชนในการทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จัดกิจกรรมในการป้องกันสิ่งเสพติด ให้โทษ ชักชวนประชาชนในเขตชุมชนบริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณสงเคราะห์ ช่วยประชาสัมพันธ์ ข่าวสารงานกุศลให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบ สงเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ สามเณรในด้าน บังคับเครื่องอาศัยของบรรพชิต จัดกิจกรรมงานหารายได้เพื่อสาธารณะกุศล เป็นผู้นำใน การสร้างสาธารณะกุศล และ บริจาคทรัพย์ส่วนตัวในการสร้างกุฏิวิหารที่เป็นที่ปฏิบัติธรรม ของพระภิกษุสงฆ์ สามเณรภายในวัด

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงาน ของวัด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน

3.1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความแตกต่าง 1 ด้าน คือ ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม

3.2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขต เทศบาลเมืองหนองคาย ที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความแตกต่างอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านสาธารณสงเคราะห์

3.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความแตกต่างอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์

4. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างพระภิกษุและคณะกรรมการชุมชนเพื่อจัดทำข้อบังคับ กฎระเบียบ และจัดประชุมเพื่อร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาเพื่อช่วยเหลือพระภิกษุ สามเณรที่เรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ วัดและชุมชนควรร่วมมือกันบูรณ พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวัดให้สะอาด เป็นระเบียบน่าอยู่ ควรจัดตั้งห้องสมุดขึ้นในวัดเพื่อให้พระภิกษุ สามเณรได้ใช้ประโยชน์ ควรจัดให้มีการสอนธรรมะในวันเสาร์ – อาทิตย์ แก่ประชาชนและสอนธรรมะตามสถานศึกษาในวันสำคัญต่าง ๆ ทางวัดควรให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการมอบหนังสือธรรมะ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับพิธีต่าง ๆ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ควรจัดตั้งหรือหาทุนไว้เพื่อทำการบูรณปฏิสังขรณ์วัด เมื่อมีการจัดกิจกรรมหารายได้ทางวัดควรมีการประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนในชุมชนได้รับทราบ ควรจัดให้มีการแสดงธรรมะในรูปแบบเสียงตามสายให้ประชาชนได้รับฟัง ควรแนะนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวันธรรมสวนะและวันสำคัญ และควรสนับสนุนการบวชสามเณรภาคฤดูร้อนในชุมชนอย่างจริงจัง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง

จากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อย อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุภชัย ตริทศ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรีอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ดวงเดือน จุลกรานต์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเมือง : กรณีศึกษาแขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเมือง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

จากที่ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า

1. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองศาสนสมบัติภายในวัด
2. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดคณะกรรมการช่วยในการบริหารวัด
อย่างเป็นรูปธรรม
3. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการบวชสามเณรภาคฤดูร้อน
เพื่ออบรมศีลธรรมอันดีงามและส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
4. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ธรรมะในชีวิตประจำวันแก่ชุมชน
5. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษาธรรมบาลี ของ
พระภิกษุสงฆ์ สามเณรภายในวัด
6. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม
ของคณะสงฆ์ แผนกสามัญศึกษา
7. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เน้นการปลูกฝังจริยธรรมแก่
เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
8. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์
สามเณรในด้านการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์แผนกสามัญศึกษา
9. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยซ่อมแซมศาสนสมบัติภายในวัด
10. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมบูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ วิหาร
หอธรรม กุฏิ ในเขตของสงฆ์และเป็นที่อาศัยของประชาชนทั่วไป
11. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการสงเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ สามเณร
ในด้านปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต
12. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมงานหารายได้เพื่อสาธารณกุศล

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนจึงอยู่ในระดับปานกลาง เพราะคณะกรรมการชุมชนมีความศรัทธา และให้ความช่วยเหลือกับทางวัดได้เป็นอย่างดี แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อบกพร่องอีกหลายประการที่คณะกรรมการชุมชนต้องดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับทางวัด การเผยแพร่ศาสนธรรม โดยยึดหลักการดำเนินงานของวัด ซึ่งยังมีไม่มากเท่าที่ควร

2. สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

2.1 จากผลการวิจัยคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สุกชัย ศรีทศ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า เพศแตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี

จากที่ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการชุมชน ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกัน ในการเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินงานของวัด เพื่อความสงบสุขระหว่างวัดกับชุมชน

2.2 จากผลการวิจัยคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ พิมพ์ธิดา แสงจันทร์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับอำเภอในการศึกษาสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดระยอง พบว่า อายุที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จริยา กลิ่นอุดม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลคลองคำหล้า จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

จากที่ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการชุมชน ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป มีความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วยความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาหลายสมัย และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน ในการพัฒนาวัดและชุมชน

2.3 จากผลการวิจัยคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ทัศนคติ ระดับการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของวัดว่าอยู่ในระดับใด และมีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหน ซึ่งความคิดเห็น ของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัดก็มีความแตกต่างกัน ตามระดับการศึกษา แต่ละระดับของคณะกรรมการชุมชน ดังนี้

1. คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจาก คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา เนื่องจากว่า ระดับประถมศึกษาเป็นการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานทุกกระบวนการวิชา ซึ่งยังไม่ได้มีการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อนเท่าไหร่นัก แนวคิด ก็เป็นในลักษณะที่อยู่ในช่วงแคบๆ ยังไม่มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นแต่เพียงว่า จดจำแล้วปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานขั้นต้นของทุกวิชา เมื่อแสดงความคิดเห็นก็จะอยู่ในช่วงแคบๆ ยังไม่ลึกลงไป ในรายละเอียดเท่าไหร่นัก และในกรณีของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ก็จะเป็นระดับที่เริ่มมีการเรียนรู้ในระดับที่เข้มข้นขึ้นมา ถือได้ว่า เป็นการยกระดับการคิดที่เป็นระบบขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง และเป็นการมองปัญหา มองประเด็นของปัญหาได้ละเอียดขึ้น

2. คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือปวส. และระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ก็มีแนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานแตกต่างกันเช่นเดียวกับที่กล่าวมาข้างต้น

3. คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือปวส. และปริญญาตรีหรือสูงกว่า เนื่องจากว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษา เป็นช่วงที่เริ่มเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ที่มีการคิดอย่างเป็นระบบอีกขั้นหนึ่ง มีระเบียบ วิธีการคิดที่เพิ่มขึ้นอีกขั้นหนึ่ง แต่ก็ยังเป็นระดับต้นๆ ซึ่งยังไม่มีอะไรที่สลับซับซ้อนขึ้นมาก คือ เพิ่งจะเริ่มเข้าสู่การกระบวนการคิดวิเคราะห์แบบค่อยเป็นค่อยไป ยังไม่ถึงกับยาก ดังนั้น ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเผยแพร่กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การส่งเสริมให้การทำงานด้วยความรับผิดชอบของคณะกรรมการชุมชน เป็นต้น ก็ยังไม่ละเอียดเท่าที่ควรนัก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าความแตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือปวส. และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ก็จะพบว่า มีความแตกต่างกันในด้านความคิด และการตัดสินใจในการแสดงความคิดเห็นอย่างมาก

ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาสูงกว่าเป็นผู้ที่มีหลักการคิดวิเคราะห์ ได้ดีกว่า มองการดำเนินงานของวัด ได้ละเอียดกว่า อีกทั้งคณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มีการศึกษาสูงขึ้น ระดับการมีส่วนร่วมก็จะสูงขึ้นตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองพระภิกษุสงฆ์สามเณรภายในวัด
- 1.2 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานบริหารให้เป็นไปตามระเบียบของวัด
- 1.3 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ธรรมะทางวิทยุชุมชน
- 1.4 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ธรรมะด้วยการมอบหนังสือธรรมะให้แก่องค์กรและประชาชนทั่วไป
- 1.5 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการฝึกอบรมจริยธรรมแก่ประชาชนทั่วไป
- 1.6 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดมอบปัจจัยเครื่องอาศัยและอุปกรณ์การศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณรเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการศึกษา
- 1.7 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาสงเคราะห์
- 1.8 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาคทุนส่วนตัวในการซื้ออุปกรณ์ด้านการศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณรเพื่อใช้ในการเรียนการสอน
- 1.9 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่นให้เข้าร่วมในการพัฒนาสาธารณูปการภายในวัด
- 1.10 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยซ่อมแซมศาสนสถานสมบัติภายในวัด
- 1.11 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาคทรัพย์ส่วนตัวในการสร้างกุฏิวิหารที่เป็นที่ปฏิบัติธรรมของพระภิกษุสงฆ์ สามเณรภายในวัด
- 1.12 ควรให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำในการสร้างสาธารณกุศล

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนมาใช้ในการดำเนินงานของวัด เพื่อค้นหารูปแบบที่ทำให้วัดและชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาการดำเนินงานของวัดมาใช้ในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงานของวัด ซึ่งจะสามารถพัฒนาการบริหารงานและการดำเนินงานร่วมกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY